

महाराष्ट्र राज्य लॉटरी
महाराष्ट्र दसरा भव्यतम
सोडतीची बक्षिस रचना व
कार्यपध्दतीबाबत .

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: मरालॉ- २०२३/ प्र.क्र. ७३/ लॉटरी-२

नवीन प्रशासन भवन, ८ वा मजला, मंत्रालयासमोर, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : ०६ सप्टेंबर, २०२३.

वाचा : उपसंचालक (वित्त व लेखा), महाराष्ट्र राज्य लॉटरी कार्यालय, वाशी, नवीमुंबई
यांचे पत्र क्र. उपसं (वि व ले)/मरालॉ/ योजना /२११९/२०२३, दि. २९/०९/२०२३.

शासन निर्णय :

महाराष्ट्र राज्य लॉटरीच्या विविध लॉटरी सोडती केंद्र शासनाचे लॉटरी (विनियमन) अधिनियम १९९८ व लॉटरी (विनियमन) नियम-२०१० प्रमाणे कार्यान्वित केल्या जातात. त्या प्रमाणेच महाराष्ट्र दसरा भव्यतम सोडत दिनांक २५ ऑक्टोबर, २०२३ रोजी सायंकाळी ४.०० वाजता काढण्यात येईल.

२. महाराष्ट्र दसरा भव्यतम सोडत, या सोडतीच्या तिकीटांचे मूल्य रु. २००/- (GST सहित) असून पहिले सामायिक **हमीपात्र** बक्षिस रु. ५१,००,०००/- (एकूण तिकीट संख्येच्या ८०% तिकीटांची विक्री झाल्यानंतरच) ठेवण्यात आले आहे. या सोडतीत एकूण १० मालिका असून प्रत्येक मालिकेत १० हजार तिकीटे या प्रमाणे एकूण १ लाख तिकीटे मुद्रीत करण्यात येणार आहेत. प्रत्येक मालिकेतील तिकीटांचे क्रमांक ०००० ते ९९९९ या प्रमाणे देण्यात आलेले आहेत.

३. या सोडतीची तिकीट विक्री उपसंचालक (वि. व ले.), वाशी, नवीमुंबई कार्यालयामार्फत करण्यात येईल. त्यानुसार **महाराष्ट्र दसरा भव्यतम** या सोडतीची तिकीटे उपसंचालक (वि. व ले.), महाराष्ट्र राज्य लॉटरी, १ ला मजला, वाय-अ १, अतिरिक्त शॉप कम गोडाऊन, ए.पी.एम.सी. मार्केट, सेक्टर १९-बी, वाशी, नवीमुंबई-४००७०५ येथून विक्रेत्यांना उपलब्ध होतील. या सोडतीची तिकीट विक्री फक्त महाराष्ट्र राज्यातच करण्यात येईल. तसे तिकटांवर छापण्यात येईल.

४. या सोडतीची तिकीट विक्री करताना महाराष्ट्र राज्य लॉटरीच्या तिकीट विक्रेत्यांना या तिकीट विक्रीच्या १०० तिकीटांचे एका पुस्तकावरील (M.R.P. Rs. २००/- each ticket) तिकीटांच्या दर्शनी किंमतीवर खरेदी करण्यात आलेल्या या सोडतीच्या एकूण लॉटरी तिकीटांच्या दर्शनी किंमतीवर [वस्तु व सेवा करासह (GST)] पुढील प्रमाणे घाऊक सूट (Discount) देण्यात येईल.

अ.क्र.	तिकीटांची संख्या	अनुज्ञेय घाऊक सूट
१	५०० ते १०००० तिकीटे	१८%
२	१०००१ ते २०००० तिकीटे	२२%
३	२०००१ ते ५०००० तिकीटे	२५%
४	५०००१ ते १००००० तिकीटे	२६%

जे घाऊक विक्रेते सोडतीच्या तिकीटांची प्रत्यक्ष खरेदी करतील त्या एकूण तिकीटांच्या संख्येवर (Actual number of total tickets purchased) २% (GST वगळून) विशेष सूट देण्यात येईल. या बाबतच्या अटी व शर्ती, शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक मरालॉ २०१२/प्र.क्र.४७ / लॉटरी-२, दिनांक ०८/०५/२०१२ नुसार लागू राहतील.

५. या सोडतीच्या तिकीट छपाईचे आदेश उपसंचालक (वि. व ले.), महाराष्ट्र राज्य लॉटरी, १ला मजला, वाय-अ १, अतिरिक्त शॉप कम गोडाऊन, ए.पी.एम.सी. मार्केट, सेक्टर १९-बी, वाशी, नवीमुंबई या कार्यालयाकडून स्वतंत्ररित्या काढण्यात येईल. या सोडतीची तिकीट छपाई मे. साई सिक्युरिटी प्रिंटर्स प्रा. लि., फरीदाबाद यांचेकडून करून घेण्यात येईल. या तिकीटाचे आकारमान २४ x १० cms असून यासाठी ९० GSM Croma Art Paper वापरण्यात येऊन छपाईचा दर रु.२८०/- प्रती चौ. से.मी. प्रती लाख तिकीटे, असा राहील.

६. महाराष्ट्र दसरा भव्यतम सोडत या सोडतीची बक्षिसरचना -

मालिका - १०	प्रत्येक मालिकेत- १०००० तिकीटे
तिकीटांचे क्रमांक ०००० ते ९९९९	एकूण तिकीटे- १ लाख
सोडत दिनांक- २५/१०/२०२३	तिकीटांची किंमत रु.२००/- (GST सहीत)
सोडतीची वेळ : सायं. ४.०० वाजता.	

बक्षिसे	बक्षिसाची रक्कम रु.	प्रत्येक मालिकेतील बक्षिसांची एकूण संख्या	सर्व मालिकांतील बक्षिसांची एकूण संख्या	सर्व मालिकांतील बक्षिसांची एकूण रक्कम रुपये	एकूण विक्रेता बोनस
पहिले सामायिक हमीपात्र बक्षिस (पूर्ण क्रमांक) (एकूण तिकीट संख्येच्या ८०% तिकीटांची विक्री झाल्यानंतरच)	५१,००,०००	--	१	५१,००,०००	५१,०००
दुसरे बक्षिस (पूर्ण क्रमांक) (१० क्रमांक) (सर्व मालिकांसाठी)	१०,०००	१०	१००	१०,००,०००	
तिसरे बक्षिस (पूर्ण क्रमांक) (१० क्रमांक) (सर्व मालिकांसाठी)	५,०००	१०	१००	५,००,०००	

चौथे बक्षिस (पूर्ण क्रमांक) (१० क्रमांक) (सर्व मालिकांसाठी)	२,०००	१०	१००	२,००,०००	
पाचवे बक्षिस (पूर्ण क्रमांक) (१० क्रमांक) (सर्व मालिकांसाठी)	१,०००	१०	१००	१,००,०००	
सहावे बक्षिस (कोणतेही पूर्ण अंकाचे ३९० क्रमांक सर्व मालिकांसाठी) (Random पध्दतीने)	५००	-----	३९००	१९,५०,०००	
एकूण :-			४३०१	८८,५०,०००	५१,०००

घाऊक विक्रेत्याने ज्या किरकोळ विक्रेत्यास तिकीटे विकली असतील त्या किरकोळ विक्रेत्यांची यादी घाऊक विक्रेत्याने पुढील तिकीट खरेदीच्यावेळी महाराष्ट्र राज्य लॉटरीच्या, वाशी, नवीमुंबई या कार्यालयात सादर करणे बंधनकारक आहे.

८. सोडतीची कार्यपध्दती :-

महाराष्ट्र दसरा भव्यतम सोडत, या सोडतीचे ठिकाणी ठळकपणे दिसतील अशा पध्दतीने ५ ड्रम्स ठेवले जातील. प्रत्येक मालिकेमध्ये ०००० ते ९९९९ असे तिकीटांचे क्रमांक असतील. पहिल्या ड्रममध्ये मालिकांचे अद्याक्षरे/क्रमांक असतील. उर्वरित ४ ड्रम्समध्ये ० ते ९ अंकाची प्रत्येकी एक चकती याप्रमाणे १० चकत्या ठेवण्यात येतील. पंचमंडळाच्या समोर प्रत्येक चकती प्लॅस्टिक/रबरी आवरणात (पिशवीत) ठेवली जाईल. त्यामुळे चकतीवरील अंक दिसणार नाही. पंचमंडळाच्या अध्यक्षांनी घंटी वाजविल्यावर सर्व ड्रम एकाच वेळी फिरविले जाऊन सोडतीची सुरुवात होईल. अध्यक्षांनी पुन्हा घंटी वाजविल्यावर सर्व ड्रम एकाच वेळी फिरवायचे थांबविले जातील. त्यानंतर प्रत्येक ड्रममधून एक पिशवी काढून त्यातील चकतीवरील अंक पंचांना दाखविला जाईल. अध्यक्ष तो अंक घोषित करतील. अंक ज्या क्रमाने निघतील त्या क्रमाने फलकावर प्रदर्शित केले जातील.

या सोडतीमधील दुसरे, तिसरे, चौथे, पाचवे व सहावे बक्षिस काढण्याची कार्यपध्दती पुढील प्रमाणे राहिल.

(१) दुसरे बक्षिस रु. १०,०००/- दुसऱ्या रु. १०,००० च्या बक्षिसासाठी पूर्ण अंकाचा एक क्रमांक याप्रमाणे १० क्रमांक स्वतंत्ररित्या काढण्यात येतील. ज्या तिकीटामध्ये असा क्रमांक आला असेल, अशी सर्व तिकीटे रु. १०,०००/- च्या दुसऱ्या बक्षिसासाठी पात्र असतील.

(२) तिसरे बक्षिस रु. ५,०००/- तिसऱ्या रु. ५,००० च्या बक्षिसासाठी पूर्ण अंकाचा एक क्रमांक याप्रमाणे १० क्रमांक स्वतंत्ररित्या काढण्यात येतील. ज्या तिकीटामध्ये असा क्रमांक आला असेल, अशी सर्व तिकीटे सर्व मालिकांसाठी रु. ५,०००/- च्या तिसऱ्या बक्षिसासाठी पात्र असतील.

(३) चौथे बक्षिस रु. २,०००/- चौथ्या रु. २,०००/- च्या बक्षिसासाठी पूर्ण अंकाचा एक क्रमांक याप्रमाणे १० क्रमांक स्वतंत्ररित्या काढण्यात येतील. ज्या तिकीटामध्ये असा क्रमांक आला असेल, अशी सर्व तिकीटे सर्व मालिकांसाठी रु. २,०००/- च्या चौथ्या बक्षिसासाठी पात्र असतील.

(४) पाचवे बक्षिस रू. १,०००/- पाचव्या रू. १,०००/- च्या बक्षिसासाठी पूर्ण अंकाचा एक क्रमांक याप्रमाणे १० क्रमांक स्वतंत्ररित्या काढण्यात येतील. ज्या तिकीटांमध्ये असा क्रमांक आला असेल, अशी सर्व तिकीटे सर्व मालिकांसाठी रू. १,०००/- च्या पाचव्या बक्षिसासाठी पात्र असतील.

(५) सहावे बक्षिस रू. ५००/- :- सहाव्या रू. ५००/- च्या बक्षिसासाठी संगणकावर पूर्ण अंकाचे ३९० क्रमांक स्वतंत्ररित्या रॅन्डम पद्धतीने काढण्यात येतील व ते क्रमांक सर्व मालिकांसाठी रू. ५००/- च्या सातव्या बक्षिसासाठी पात्र असतील.

(६) पहिल्या क्रमांकाचे सामायिक हमीपात्र रू. ५१,००,०००/- चे बक्षिस (एकूण तिकीट संख्येच्या ८०% तिकीटांची विक्री झाल्यानंतरच) काढण्याची कार्यपद्धती :-

"महाराष्ट्र दसरा भव्यतम" या भव्यतम सोडतीमध्ये दहा मालिकांत मिळून रुपये ५१ लाखाचे पहिले सामायिक हमीपात्र बक्षिस (एकूण तिकीट संख्येच्या ८०% तिकीटांची विक्री झाल्यानंतरच) ठेवण्यात आले आहे. त्यासाठी प्रत्येक मालिकेची आद्याक्षरे व क्रमांक असलेली प्रत्येकी एक चकती घेण्यात येऊन ती प्रत्येक चकती स्वतंत्र प्लॅस्टिक/रबरी आवरणात घालून पंचमंडळाच्या समोर स्वतंत्र ड्रम मध्ये ठेवली जाईल. अध्यक्षांनी घंटी वाजवून इशारा केल्यावर ड्रम फिरविला जाऊन व पुन्हा घंटी वाजवून इशारा केल्यावर ड्रम थांबविण्यात येईल. ड्रममधून एकच पिशवी (पाऊच) बाहेर काढून त्यातून चकती बाहेर काढण्यात येईल व ती पंचमंडळाला दाखविण्यात येईल. अध्यक्ष त्या चकतीवरील मालिकेच्या अद्याक्षरांची घोषणा करतील. त्यानंतर वरील परिच्छेद ८ मध्ये विहित केलेल्या पद्धतीने पूर्ण क्रमांकाचा एक भाग्यवान क्रमांक काढण्यात येईल

९. पंचमंडळाचे सदस्य त्यांना पुरविलेल्या बक्षिस विजेत्या क्रमांकाच्या नोंदवहीत विजेत्या क्रमांकाची नोंद करून घेतील व त्या प्रतीवर सही करतील आणि ती प्रत निकालाच्या अभिलेखाची विश्वसनीय प्रत म्हणून ठेवली जाईल.

१०. या सोडतीमध्ये कोणत्याही मालिकेमध्ये एकापेक्षा जास्त भाग्यवान क्रमांक निश्चित करताना एखादा क्रमांक पुन्हा आल्यास तो रद्द करून त्या ऐवजी पुन्हा नवीन भाग्यवान क्रमांक निश्चित करण्यात येईल.

११. या सोडतीतील बक्षिस विजेत्याने कोणत्याही बक्षिसाची मागणी करताना त्यास मूळ तिकीट शासनाकडे सादर करणे बंधनकारक राहील, तसेच कोणत्याही तिकीटांवर एकाच बक्षिसाची मागणी करता येईल.

१२. वर नमुद केल्याप्रमाणे या सोडतीमधील बक्षिस विजेत्या तिकीटाचे क्रमांक निश्चित करण्यासाठी ड्रम किंवा विजेवर चालणारी व चक्रावर क्रमांक लावलेली (ड्रॉ मशीन) सोडत यंत्र, वा त्याचप्रमाणे सोडत जलद काढण्याच्या शासनाच्या दृष्टीने योग्य पद्धतीचा अवलंब सोडत काढताना करण्यात येईल.

१३. महाराष्ट्र राज्य लॉटरीच्या कोणत्याही सोडतीमधील एखादया बक्षिसाकरिता एकापेक्षा जास्त भाग्यवान क्रमांक काढण्यात येत असतील अशावेळी कोणत्याही क्रमांकाची त्याच मालिकेत पुनरावृत्ती झाल्यास किंवा दोन्ही क्रमांक / एकापेक्षा जास्त क्रमांक सारखे आल्यास नंतर

काढलेले क्रमांक रद्द करुन त्या ऐवजी नवीन क्रमांक काढण्यात येतील.

१४. या सोडतीमधील बक्षिस विजेत्या तिकीटाचे क्रमांक निश्चित करण्यासाठी ड्रम किंवा विजेवर चालणारी व चक्रावर क्रमांक लावलेली (ड्रॉ मशीन) सोडत यंत्र, वा त्याचप्रमाणे सोडत जलद काढण्याच्या शासनाच्या दृष्टीने योग्य पद्धतीचा अवलंब सोडत काढताना करण्यात येईल.

तसेच संगणकातील तांत्रिक बिघाड, विजपुरवठा खंडीत, नैसर्गिक आपत्ती इ. कारणांमुळे जर सोडत काढता आली नाही तर ती सोडत दुसऱ्या दिवशी काढून निकाल जाहिर करण्यात येईल.

१५. सदरच्या सोडतीची कार्यपद्धती पूर्ण झाल्यानंतर शासनाच्या विहित तरतुदी / कायद्यानुसार या सोडतीच्या निकालाची प्रसिध्दी शासनाच्या राजपत्रात करण्याची कार्यवाही उपसंचालक (वि.व ले.), महाराष्ट्र राज्य लॉटरी, १ला मजला, वाय-अ १, अतिरिक्त शॉप कम गोडाऊन, ए.पी.एम.सी. मार्केट, सेक्टर १९-बी, वाशी, नवीमुंबई-४००७०५ या कार्यालयाकडून करण्यात येईल व याबाबतची संपूर्ण जबाबदारी त्यांची राहिल.

१६. या सोडतीच्या तिकीट छपाईचा खर्च मागणी क्र. जी -२, २०७५, संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा (००) १०३ राज्य लॉटरी, लॉटरी संचालनालय (२०७५ ०४७२) (००)(०१) प्रमुख लॉटरी १६ - प्रकाशने व बक्षिस विजेत्या तिकीटांचा खर्च मागणी क्र. जी -२, २०७५, संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा १०३ राज्य लॉटरी, लॉटरी संचालनालय (२०७५ ०४७२) (००)(०१) प्रमुख लॉटरी ०५ बक्षिसे व इतर अनुषंगिक सोडत खर्च (निकाल प्रसिध्दी व सोडतीचा खर्च) या लेखा शिर्षामधील चालू आर्थिक वर्षात (२०२३-२४) उपलब्ध तरतुदीतून भागविण्यात येईल.

१७. भारत सरकारच्या वित्त मंत्रालयाचे Notification No.4/2017- Central Tax (Rates) दिनांक २८/०६/२०१७ मध्ये पुढील प्रमाणे तरतुद आहे.

Sr. No.	Tariff item, sub-heading, heading or chapter	Description of supply of Goods	Supplier of goods	Recipient of supply
5.	--	Supply of lottery	State Government, Union Territory or any local authority	Lottery distributor or selling agent. <i>Explanation.-</i> For the purposes of this entry. lottery distributor or selling agent has the same meaning as assigned to it in clause (c) of Rule 2 of the Lotteries (Regulation) Rules, 2010, made under the provisions of sub-section I of section II of the lotteries (Regulations) Act, 1998 (17 of 1998).

केंद्र शासनाचे लॉटरी (विनियमन) नियम २०१० च्या नियम २ (c) मध्ये “ distributor or selling agent” means an individual or a firm or a body corporate or other legal entity under law so appointed by the Organizing State through an agreement to market and sell lotteries on behalf of the Organizing State” असे नमूद आहे. तथापि, सदर तरतुदीनुसार महाराष्ट्र राज्य लॉटरीच्या पारंपारिक लॉटरी सोडतीच्या तिकीट विक्रीसाठी शासनाने करार करून कोणीही अधिकृत विक्रेता

नियुक्त केलेला नाही. त्यामुळे वरील नमूद नोटीफिकेशन मधील तरतुदीनुसार अधिकृत वितरक / विक्रेता वस्तु व सेवा कर भरणा करण्यासाठी आस्तित्वात नाही. अशा परिस्थितीत वस्तु व सेवा कर वसूल करून भरण्यासंदर्भात आयुक्त, वस्तु व सेवा कर कार्यालयाने पुढील प्रमाणे स्पष्टीकरण दिलेले आहे.

“ If State Government supplies these lottery Tickets directly to any person, who is not legally appointed/authorized as lottery distributor or selling agent as described in clause (c) of Rule 2 of the Lotteries (Regulation) Rules, 2010,- Tax shall be collected and shall be paid by State Government only, as aforesaid.”

तरी वरील स्पष्टीकरणानुसार महाराष्ट्र राज्य लॉटरीच्या या प्रस्तावित सोडतीवरील लॉटरी तिकीटांच्या विक्रीवर तिकीट विक्रेत्यांकडून केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेनुसार विहित केलेल्या दराने वस्तु व सेवा कर वसूल करून विहित पद्धतीने शासनाकडे भरण्याची कार्यवाही उपसंचालक (वित्त व लेखा), महाराष्ट्र राज्य लॉटरी कार्यालय, वाशी, नवीमुंबई यांनी करावी व याबाबतची संपूर्ण जबाबदारी त्यांची राहिल.

१८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२३०९०६१४५३५५३६०५ असा आहे. हे शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(स्वाती विचारे)

अवर सचिव तथा उप संचालक,
राज्य लॉटरी, वित्त विभाग.

प्रति,

१. मा. मंत्री (वित्त), मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
२. अपर मुख्य सचिव, (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. अपर मुख्य सचिव, (ले. व को.), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. अपर मुख्य सचिव, (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त, राज्य लॉटरी, वित्त विभाग, मुंबई-३२.
६. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
७. संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई-२१.
८. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर.
९. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, मंत्रालय, मुंबई-३२.

10. उप सचिव (राज्य लॉटरी) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
11. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई-५१.
12. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
13. उप संचालक (वित्त व लेखा), महाराष्ट्र राज्य लॉटरी, वाशी, नवीमुंबई.
14. कक्ष अधिकारी, प्रशा-४/लॉटरी-३/ अर्थोपाय, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
15. लेखाधिकारी, लॉटरी संचालनालय, मुंबई.
१६. निवड नस्ती, लॉटरी -२.